

حاج علی اکرام از پیشگامان اسلام گرایی معاصر در قفقاز بود

نعلبندی گفت: متأسفانه ما این بزرگوار را خیلی در سکوت نگه داشتیم آن هم درحالیکه می دانیم وضعیت دینداران نارداران و شیعیان آذربایجان در حال حاضر بسیار نامناسب گزارش می شود. از مسئولان در هر جناحی که باشند گلامندیم.

آران نیوز: یکی از شخصیت های بارز جریان اسلام گرایی معاصر در جمهوری آذربایجان که از پس سال ها حفقان بلشویکی سربرآورده بود، حاج علی اکرام علی اف ناردارانی می باشد. وی که در حفقان سوسیالیسم با سختی تمام توانسته بود از طریق ندای امام خمینی و انقلاب اسلامی به هویت اصلی خود بازگردد، شیفته مشی و مرام امام خمینی (ره) بود و سال ها عشق به حضرت امام را در خود پرورده بود. نقل است که حس بیداری اسلامی حاج علی اکرام از طریق یک دانشجوی یمنی شروع به غلیان کرد و با شنیدن نام آیت الله خمینی به عنوان مرجع انقلابی جهان تشیع، عشق در جان وی شعله ور شده بود.

سرانجام حاج علی اکرام مجاهد نستوه و آغازگر جنبش اسلامی معاصر آذربایجان، روز پنجشنبه ۲۶ اسفند ۱۳۸۹ برابر با ۱۷ مارس ۲۰۱۱، پس از ۴۰ سال جهاد در راه ترویج اسلام و زندگی خدایی، بر اثر شکنجه های زندان و بیماری قند و ریه در منزل شخصی خود در نارداران باکو در ۷۱ سالگی دار فانی را وداع گفت. به مناسبت ۲۶ اسفند سالروز فوت "حاج علی اکرام" از سردمداران جریان خمینی چی های جمهوری آذربایجان، به گفت و گو با مهدی نعلبندی کارگردان مستند "حاج علی اکرام" و همچنین کارشناس امور قفقاز و نویسنده ای که خود بارها به جمهوری آذربایجان نیز سفر کرده است، پرداختیم که در ادامه می آید:

س: همانطور که می دانیم در آستانه یادروز سالگرد فوت حاجی اکرام قرار داریم. لطفا توضیحی درباره شخصیت و فعالیت های ایشان همچنین از منشأ شکل گیری جریان خمینی چی ها برای مخاطبانمان بفرمایید.

باید حاج علی اکرام را به عنوان بنیان گذار جریان همراهی با انقلاب اسلامی در منطقه قفقاز بشناسانیم، بدین دلیل که این بزرگوار در زمان اتحاد جماهیر شوروی در پی اندیشه های حضرت امام (ره) بودند که در سالهای ۵۷-۵۶ با اندیشه های حضرت امام آشنا شده، در روز ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ روز ورود حضرت امام (ره) به ایران با همراهی تعدادی از ساکنین نارداران مقلد آن حضرت می شوند و قبل از آن نیز از طریق طلبه ای یمنی الاصل بنام احمد آشنا شده، به قصد دریافت و آشنایی با اندیشه های امام راحل به آن کشور سفر کرده بودند. آنها در تاریخ ۱۲ بهمن سال ۵۷ جریان "خمینی چی ها" در جمهوری آذربایجان را تشکیل داده و بعدها انقلاب اسلامی ایران را همراهی می کردند.

س: چه اتفاقاتی بعد از آشنایی ایشان و امام رخ داده بود؟ و اینکه آیا ایشان به جز در کشورهای جمهوری آذربایجان و ایران فعالیت های بین المللی نیز داشتند یا نه؟

زمانیکه نامه امام (ره) به گورباچف نوشته می شود و آقای ولایتی به مسکو سفر می کند، در آنجا مورد استقبال میزبانان قرار می گیرند. بعدها نیز که سفرهای متعددی از جمله سفر آقای رفسنجانی به باکو انجام می شود از ایشان بسیار استقبال به عمل می آید. که بعدها آنها در جنبه سیاسی حزب اسلام را تشکیل داده و به منظور همراهی با گفتمان انقلاب اسلامی، آشکارا شروع به فعالیت می کنند. حاج علی اکرام در ادامه این راه، به ایران و دیگر کشورها سفر می کند. او همچنین به عضویت سازمان کنفرانس اسلامی در می آید و در کنفرانس های مجمع ترغیب نیز مشارکت هایی می کند.

شعار فارسی حاج علی در حرم حضرت ابوالفضل (علیه السلام)

س: آیا اتفاق جالبی از ایشان به جانب امام راحل روی داده بود؟ یا اگر خاطرات مشترکی بین حاج علی و حضرت امام رخ داده است، بفرمایید.

در حال حاضر اگر به مرقد مطهر امام (ره) برویم، در کنار مرقد ایشان یک قرآن و رحل بزرگ و نفسی خواهیم دید که حاج علی اکرام آنها را بعد از رحلت امام به حرم ایشان هدیه کرده اند. حاج علی اکرام با حضرت امام دوستی نزدیکی داشتند حتی از حضرت امام انگشتی بعنوان یادگار نیز تحفه گرفته بودند. خاطرات ایشان بسیار است که در فرصت نمی گنجد همه آنها را عنوان کنم. لذا مثلا در دوران صدام که هنوز دوران حکومت شوروی به پایان نرسیده بود این دو بزرگوار عازم مکه مکرمه می شوند و در راه برگشت به زیارت کربلا و نجف نیز می روند و حاج علی اکرام در آن زمان در حرم حضرت ابوالفضل شروع به شعاری با زبان فارسی "ابوالفضل علمدار خمینی را نگهدار" می کند.

س: اگر بخواهید به منظور آشنایی مخاطبان با زندگینامه حاج علی و فعالیت های سیاسی شان به طور خلاصه وار توضیح دهید، ایشان را چگونه معرفی می کنید؟

در کل حاج علی اکرام شخصیتی بود که در جمهوری آذربایجان قابل احترام بود. در دوران فرو پاشی شوروی نیز، عضو "آذربایجان آغ ساققال لار شوراسی" (شورای ریش سفیدان آذربایجان) یعنی شعبه دینداران جبهه خلق می شود و در این کمیته دینی در مسیر استقلال به فعالیت پرداخته و بعد ها حزبی به نام "حزب اسلام" تشکیل می دهد که فعالیت سیاسی و فرهنگی خود را نیز در همین حزب انجام می دهد. در نهایت این بزرگوار در سال ۱۳۸۹ دار فانی را وداع می گوید. البته قبل آن نیز که ایشان چندین بار به مدت طولانی زندانی شده بودند تحت عارضه دیابت، بینایی خود را تقریباً بطور کامل از دست داده بودند. حتی زمانی هم که آن زمان من در باکو مستند ایشان را کار می کردم ایشان از قدرت بینایی عاجز بودند.

س: آیا تاکنون برنامه ای رسمی برای ایشان در ایران برگزار شده است؟

متأسفانه خیر. روزهای ۲۴، ۲۵ و ۲۶ اسفند سال جاری روزهایی بود که در تبریز مراسم گرامیداشت مفصل یا همایش هایی در یاد و خاطره این مرد را می طلبید، تا حداقل مستندانتشان در مکانهای مختلف از طرف اشخاص مختلف پخش می شد. متأسفانه ما این بزرگوار را خیلی در سکوت نگه داشتیم. ما حاج علی اکرام را خیلی زود فراموش کردیم. او لایق توجه هایی بیشتر از اینها بود، آن هم درحالیکه می دانیم وضعیت دینداران نارداران و شیعیان آذربایجان در حال حاضر و در سالهای اخیر بسیار نامناسب گزارش می شود. میدانیم که آنها زندگی خود را در تنگنا و خفگان می گذرانند. تمامی عزیزان که از جمله در آذربایجان بخاطر دفاع از حریم دین، حریم حجاب و حریم ولایت در زندان به سر می برند همه شان معترف اند که نقطه شروع این حرکت ها مرحوم حاج علی اکرام بود؛ یعنی حاج علی اکرام شخصی بود که مستحق این فراموشی ها نبود و باید برای بزرگداشت یاد و خاطره ایشان در شهرهای مختلفی چون تهران، تبریز، ارومیه و اردبیل برنامه های زیادی برگزار شود. حتی جا داشت در حرم حضرت امام نیز که آن رحل و قرآن در کنار مزار ایشان جای داده شده است، جلوی عامه مردم مراسم با شکوهی برگزار می شد. شخصاً این گلابه را از مسئولان در هر جناحی که باشند چه اصلاح طلب و چه اصول گرا و همچنین شهردار محترم تبریز که در هیچ جایی هیچ مراسمی برای این بزرگوار را در نظر نگرفته اند، دارم.

س: حاج علی اکرام دارای چه نوع کاراکتر شخصیتی بودند؟

این مرد دیندار و متدین ابعاد شخصیتی متفاوتی داشت. او یک شخصیت دینی، سیاسی و مبارز بود که تا آخرین لحظه عمرش عاشق حضرت امام بود. به خاطر دارم که آن بزرگوار نقل کرده بودند به رادیو تبریز هم گوش می دادند و مخصوصاً رادیو برون مرزی تبریز که وقتی از رادیو می شنیدند به یکی از شهرهای ایران حمله هوایی شده است چراغ هایشان را خاموش می کردند و می گفتند که انصاف نیست آنجا برادران و خواهرانمان در تاریکی بمانند و ما در روشنائی زندگی کنیم. یا حاج علی اکرام می گفتند زمانی که زلزله منجیل در شمال ایران رخ داد، آن شب تمامی اهالی نارداران در بیرون از خانه هایشان خوابیدند و گفتند انصاف نیست که دوستان دیندار ایرانی ما در سرما بخوابند و ما در آسایش! همه اینها از کرامات این بزرگوار بود.

س: اگر سخن پایانی دارید، بفرمایید.
بنده به جهت فراموش شدن حاج علی اکرام در این سال ها حتی از شما مطبوعات و رسانه های جمعی هم گله مندم، حتی از خودمان نیز این گلایه را دارم که در معرفی و بزرگداشت آن مرحوم کم کاری های بسیار کرده ایم و به نوعی همه مان مقصر هستیم. حداقل امیدوارم این مشکل در مراسمات بعدی مثلا در سال های آتی به نحو احسن جبران شود.